O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI SAMARAQAND DAVLAT UNIVERSITETI

Ro’yxatga olindi
BD 60530300

№ 15.10.2024

“TASDIQLAYMAN”

O‘quv ishlari bo‘yicha
1-prorektor A.S.Soleyev
2024-yil “___” “_____”

MALAKAVIY AMALIYOT
DASTURI

Bilim sohasi:	500 000 – Tabiiy fanlar, matematika va statistika
Ta’lim sohasi:	530 000- Fizika va tabiiy fanlar
Ta’lim yo‘nalishi:	60530300 – Geologiya

Samarqand – 2024

MODUL / DASTUR

Geografiya va ekologiya fakulteti
60530300-Geologiya

Fan nomi:	Malakaviy amaliyot
Fan turi:	majburiy
Fan kodi:	MA1231, MA1431, MA1246731, MA1246731
Yil:	2024-2025, 2025-2026, 2026-2027, 2027-2028
Semestr:	2, 4, 6, 7
Ta'lim shakli:	kunduzgi
Semestrlarga ajratilgan soatlar:	930
Amaliyot	372
Mustaqil ta'lim	558
Kredit miqdori:	31
Baholash shakli:	hisobot
Fan tili:	o'zbek
Dastur mualliflari:	**Normamatov Z., Sattarov J.B., Amirqulov M.**
E-mail:	zhavhar@bk.ru telegram +99897 385 09 25
Tashkilot:	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti, Geologiya va gidrometeorologiya kafedrasi.

Fanning maqsadi (FM)
Universitet talabalari amaliyotni yuqori malakali mutaxasislar (geologlar) tayyorlashnng muhim omillaridan biri bo'lib, unda talabalar olgan nazariy va amaliy ko'nikmalar hosil qilish bilan bir qatorda geolog kasbining o'ziga xos murakkab qirralari bilan tanishadilar

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Bunda talaba tog' jinslari va ularning minerallari, ularning morfologiyasi, paydo bo'lishi va shakillanishi, foydali qazilma konlari, ularni qidirish usullari, mezon, belgilari va boshqalarni puxta o'zlashtirgan holda ishlab chiqarishga qo'llay olish bajarishni haqida ***tasavvurga ega bo'lishi*** kerak.
2.	dala sharoiti, ishlab chiqarish korxonasi hamda o'zi mustaqil tarzda topshiriqlarni bajara olishi, tashkilotning ish yuritish jarayonlari, boshqaruvchilik faoliyati, dalada geologik, geofizik, geokimyoviy va boshqa tadqiqotlarni qo'llay olishi ***ulardan foydalana olishi*** **lozim.**

Fan mazmuni	
II. Asosiy nazariy qism (Amaliyot mashg'ulotlari)	
II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:	
2024-2025 o'quv yili uchun (1-kurs, 3-hafta)	
Mashg'ulotlar shakli: Tanishuv dala amaliyoti (A)	
A1	Amaliyotga tayyorgarlik. Amaliyotning boshlanishiga bag'ishlangan yig'ilish (konferensiya o'tkazish)
A2	Amaliyot marshrutlari va texnika xavsizlik qoidalari bilan tanishish. Dala amaliyoti kundaligini tutishni bilish. Marshrut yo'nalishlarini tavsiflashni, rasmlar chizishni, tog' jinslari, minerallardan to'g'ri namunalar olishni o'rganish.
A3	Talabalarning mashg'ulot maydoniga kelishi. Tanishayotgan maydonlarning geologik tuzilishi haqida umumiy ma'ruzani tinglash
A4	Zarafshon daryosi markaziy qismidagi geologik holat bilan tanishish
A5	Talabalarni dala sharoitida tog' kompasi bilan ishlashga o'rgatish (turli azimutlarni hisoblab chiqish, qatlamlarning yotish elementlarini aniqlash, qiyalik burchaklarini aniqlash, kompas tarkibidagi aniqlovchilardan foydalanish).

A6	Samarqand-Omonqutan yunalishi bo'ylab maydonidagi geologik jarayonlarni o'rganish
A7	Samarqand viloyati hududlarida olib borilayotgan geologik qidiruv ishlari bilan tanishish (Tog' kon inshootlari: Lahm, burg'u qudug'i va boshqalar)
A8	Samarqand viloyati Nurobod tumanidagi yer osti suv konlarini, yotqiziqlarini o'rganish.
A9	Malakaviy amaliyot bo'yicha belgilangan tartibda hisobotlarni rasmiylashtish. Hisobotlarni himoya qilish.
2025-2026 o'quv yili uchun (2-kurs, 4-hafta)	
Mashg'ulotlar shakli: Dala amaliyoti (A)	
A1	Amaliyotga tayyorgarlik
A2	Amaliyotning boshlanishiga bag'ishlangan yig'ilish (konferensiya o'tkazish)
A3	Talabalarning mashg'ulot maydoniga kelishi
A4	Xavfsizlik bo'yicha brifing. Uskunalarni olish.
A5	O'rganilayotgan obe'ktlar geologik tuzilishi haqida umumiy ma'ruza.
A6	Otryadlarning mustaqil marshrutlari belgilash.
A7	Hududni otryadlar tomonidan o'rganish uchun uchastkalarga bo'lish. Rejalashtirish.
A8	1:25000 masshtabdagi ma'danli maydon xaritasini tuzish.
A9	Shaxsiy maydon kundaliklari. To'plam, namuna registrlari va boshqalarni yuritish.
A10	1:1000, 1:5000 mashtabdagi konlarini geologik xaritasini chizish.
A11	O'rganilayotgan maydonda bajarilgan ishlar kundaliklari.
A12	Malakaviy amaliyot bo'yicha belgilangan tartibda hisobotlarni rasmiylashtish. Hisobotlarni himoya qilish.
2026-2027 o'quv yili uchun (3-kurs, 4-hafta)	
Mashg'ulotlar shakli: Ishlab chiqarish amaliyoti (A)	
A1	Amaliyotga tayyorgarlik
A2	Amaliyotning boshlanishiga bag'ishlangan yig'ilish (konferensiya o'tkazish)
A3	Talabalarning mashg'ulot maydoniga kelishi
A4	Xavfsizlik bo'yicha brifing. Uskunalarni olish.
A5	O'rganilayotgan obe'ktlar geologik tuzilishi haqida umumiy ma'ruza.
A6	Otryadlarning mustaqil marshrutlari belgilash.
A7	Hududni otryadlar tomonidan o'rganish uchun uchastkalarga bo'lish. Rejalashtirish.
A8	1:25000 masshtabdagi ma'danli maydon xaritasini tuzish.
A9	Kartografik asosda grafik konstruktsiyalar, kuzatish jurnallari.
A10	Otryad tomonidan yig'ilgan materiallarni kameral qayta ishlash
A11	Shaxsiy maydon kundaliklari. To'plam, namuna registrlari va boshqalarni yuritish.
A12	Zamonaviy geologik jarayonlar tavsifi.
A13	1:1000, 1:5000 mashtabdagi konlarini geologik xaritasini chizish.
A14	O'rganilayotgan maydonda bajarilgan ishlar kundaliklari.
A15	Namuna jurnali, geologik profillar, stratigrafik xaritalar tuzish.
A16	O'rganilgan obiektlarni tahlil qilish va olingan na'munalarni labaratoriya sharoitida o'rganish.
A17	Malakaviy amaliyot bo'yicha belgilangan tartibda hisobotlarni rasmiylashtish.
A18	Hisobotni himoya qilish.
2027-2028 o'quv yili uchun (4-kurs, 9-hafta)	
Mashg'ulotlar shakli: Bitiruv oldi ishlab chiqarish amaliyot (A)	
A1	Amaliyotga tayyorgarlik
A2	Amaliyotning boshlanishiga bag'ishlangan yig'ilish (konferensiya o'tkazish)
A3	Talabalarning mashg'ulot maydoniga kelishi
A4	Xavfsizlik bo'yicha brifing. Uskunalarni olish.
A5	O'rganilayotgan obe'ktlar geologik tuzilishi haqida umumiy ma'ruza.
A6	Otryadlarning mustaqil marshrutlari belgilash.
A7	Hududni otryadlar tomonidan o'rganish uchun uchastkalarga bo'lish. Rejalashtirish.
A8	1:25000 masshtabdagi ma'danli maydon xaritasini tuzish.
A9	Kartografik asosda grafik konstruktsiyalar, kuzatish jurnallari.
A10	Otryad tomonidan yig'ilgan materiallarni kameral qayta ishlash
A11	Shaxsiy maydon kundaliklari. To'plam, namuna registrlari va boshqalarni yuritish.
A12	Zamonaviy geologik jarayonlar tavsifi.

A13	1:1000, 1:5000 mashtabdagi konlarini geologik xaritasini chizish.
A14	O'rganilayotgan maydonda bajarilgan ishlar kundaliklari.
A15	Namuna jurnali, geologik profillar, stratigrafik xaritalar tuzish.
A16	O'rganilgan obyektlarni tahlil qilish va olingan namunalarni labaratoriya sharoitida o'rganish.
A17	Malakaviy amaliyot bo'yicha belgilangan tartibda hisobotlarni rasmiylashtish.
A18	Hisobotni himoya qilish.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular

"Malakaviy amaliyot" bo'yicha mustaqil ta'lim va ishlarning kalendar tematik rejasi.

№	Mavzular
	2024-2025 o'quv yili uchun (1-kurs, 3-hafta)
1	Daryo yotqiziqlari.
2	Ekzogen jarayonlarda namoyon bo'ladigan turlari va hodisalari (nurash turlari, daryolarning, shamolning va yer osti suvlarining ishlari va b.)
3	Zarafshon daryosining suv irmoqlari.
4	O'rganiladigan hududning mineral va tog' jinslarini ta'riflash(foydali qazilma konlar misolida).
5	Magmatik tog' jinslarini o'rganish.
	2025-2026 o'quv yili uchun (2-kurs, 4-hafta)
1	Geologik xaritalash va tasvirlash(syomka) ishlari
2	Xaritalash uchun kerak bo'ladigan qatlam yotish elementlarini aniqlash
3	Geologik qirqimlar olish va stratigrafik ustular tuzish
4	Yerning yoshi va geoxronologik shkala.
	2026-2027 o'quv yili uchun (3-kurs, 4-hafta)
1	Tog' lahmlarini geologik hujjatlashtirish va namunalash usullari
2	Namunalarni qayta ishlash va tahlil qilish
	2027-2028 o'quv yili uchun (4-kurs, 9-hafta)
1	O'rganilayotgan hududning o'rganilganlik tarixini tahlil qilish
2	Maydonning geologik tuzilishini o'rganish
3	O'rganilayotgan hududning foydali qazilma zahirasini hisoblash

Talabalar bilimini nazorat qilish mezoni va tartibi

"Malakaviy amaliyot" fan dasturi talabalar bilimini baholash "Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetida ta'limning kredit tizimi sharoitlarida talabalar bilimini nazorat qilish tartibi va baholash mezonlari to'g'risida yo'riqnoma"ga asosan amalga oshiriladi.

№	Bajariladigan topshiriqlar	
1.	Amaliyot bo'yicha tasavurga ega va umumiy mohiyatini tushunadi	0,5
2.	Mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi	0,5
3.	Topshiriqlarni o'z vaqtida bajarganligi uchun	0,5
4.	Amaliyot topshiriqlarini mustaqil bajara oladi	0,5
5.	Auditoriyada olgan nazariy bilimlarini amaliyotga qo'llay oladi	0,5
6.	Ijodiy fikrlay oladi	0,5
7.	Amaliyotdagi faolligi uchun	0,5
8.	Malakaviy amaliyot kundaligi to'ldirganligi uchun	0,5
9.	Hisobotni tayyorlaganligi uchun	0,5
10.	Taqdimot himoyasini o'tkazganligi uchun	0,5
	Jami	5

5	**V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** Malakaviy amaliyotni o'zlashtirish natijasida talaba: • "Malakaviy amaliyot"ning ta'lim tizimida meyoriy hujjatlar, amaliyotda o'lchov asboblaridan foydalanish, geografik kartalardan amalda foydalanish, tabiiy va iqtisodiy geogrfaik sharoitni geografik tahlil qilish va baholash, geografik fanlarni o'qitish qonuniyatlari va tamoyillari. Geografik fanlarni o'qitishda didaktik tamoyillar va qoidalar, ta'lim jarayonining umumiy qonuniyatlari, maxsus fanlarni o'qitishning tashkiliy shakllari, zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida o'qitish, amaliyot hisobotini yozish, baholash mezonlariga oid nazariy qarashlar ***haqida tasavvur va bilimga ega bo'lishi;*** • amaliyotda o'lchov asboblaridan foydalanish, geografik kartalardan amalda foydalanish, tabiiy va iqtisodiy geogrfaik sharoitni geografik tahlil qilish va baholash uzluksiz ta'lim tizimi bosqichlari, ta'lim tizimi meyoriy hujatlari bilan ishlash, dars shakllari va darsni tashkil etish, darsda interfaol usullaridan foydalanish va amalda qo'llay olish, maxsus fanlarni o'qitish shakllarining umumiy tavsifi va o'qitishda ko'rgazmali vositalarni tayyorlash metodikasi, zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida o'qitishda innovatsion pedagogik texnologiyalar, rejalashtirish va uni rasmiylashtirishda zarur bo'lgan uslubiy yondashuvlarning o'ziga xos qirralarini bilib oladilar va ulardan amalda foydalanish ***ko'nikmalariga ega bo'lishi;*** • amaliyotda o'lchov asboblaridan foydalanish, geografik kartalardan amalda foydalanish, tabiiy va iqtisodiy geogrfaik sharoitni geografik tahlil qilish va baholash ta'lim tizimida meyoriy hujjatlar, geografik fanlarni o'qitish qonuniyatlari va tamoyillari. maxsus fanlarni o'qitishda didaktik tamoyillar va qoidalar, ta'lim jarayonining umumiy qonuniyatlari, maxsus fanlarni o'qitishning tashkiliy shakllari, zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida o'qitish, o'qitishda ko'rgazmali vositalarni tayyorlash metodikasi foydalanishi, baholash mezonlaridan oqilona foydalanish, ta'lim tizimi muammolarini bilishi va ulardan foydalana olishi ***malakasiga ega bo'lishi kerak.***
6.	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** - interfaol keys-stadilar; - amaliy mashg'ulotlar; - guruhlarda ishlash; - taqdimotlarni qilish; - individual loyihalar; - jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
7.	**VII. Kreditni olish uchun talablar:** Malakaviy amaliyotga oid amaliy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, o'lchov asboblaridan mustaqil foydalanish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish, mustaqil tarzda topshiriqlarni bajara olish, darslarni yakuniy hisobotni topshirish.

II. Asosiy nazariy qism

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

Talabalarning amaliyot o'tkazish to'g'risida umumiy qoidalar.

Ushbu dastur "Ta'lim to'g'risidagi qonun, Oliy ta'limning davlat standartlari hamda "O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim muassasasi talabalarning malakaviy amaliyoti haqida Nizom" talabalar asosida ishlab chiqilgan. Universitet talabalari malakaviy amaliyotni yuqori malakali mutahasislar tayyorlashnng muhim omillaridan biri bo'lib, unda talabalar olgan nazariy va amaliy ko'nikmalar hosil qilish bilan bir qatorda mutaxassislik kasbining o'ziga xos murakkab qirralari bilan tanishadilar.

Malakaviy amaliyot bakalavryat o'qishining 1-bosqichida o'quv rejasida belgilangan mudat davomida olib boriladi.

Malakaviy amaliyot davomida talaba fakultet tomonidan tayinlangan amaliyot raxbari bilan birgalikda, mutaxasis ishtirokida kuzatuv, tajriba o'rganish ishlarini tahlil qilishni organadi.

Malakaviy amaliyot ta'lim muassasalarida va universitet yoki fakultet o'rtasida tuzilgan shartnoma asosida tuziladi.

Amaliyoti bo'yicha talabalarning bilimiga, malaka va ko'nikmasiga qo'yiladigan talablar

- Meteorologiya va iqlimshunoslik fani bo'yicha to'liq tushunchaga ega bo'lish;
- texnika xavsizlik qoidalari amal qilish:
- amaliyotda olgan ma'lumotlarni kundalik daftarlarida qayd etib borish;
- dala ishlari olib borilishi qoidalarini o'zlashtirish.

Amaliyotning o'quv rejadagi boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi va uslubiy jihatdan uzviy ketma-ketligi

Malakaviy amaliyot asosiy umumkasbiy fanlaridan hisoblanib 2 semestrda o'qitiladi. Dasturni amalga oshirish uchun o'quv rejasidagi oliy matematika, meteorologiya va iqlimshunoslik, atmosfera fizikasi, gidrofizika va suv balansi tadqiqotlari, dinamik meteorologiya fanlaridan yetarli bilim va ko'nikmalarga ega

bo'lishlik talab etiladi.

Amaliyotning ishlab chiqarishdagi o'rni

Talaba ishlab chiqarish amaliyotida bajariladigan ishlar to'g'risida ko`nikmaga ega bo'ladi. Meteorologik stansiyalarning ish jarayoni ko'nikmalariga ega bo'ladi.

Amaliyotda zamonaviy axborot texnologiyalar

Talabalarning malakaviy amaliyotni o'zlashtirishlari uchun GIS texnologiyalari hamda dasturlarini qo'llash, hududni masofiy zondlash ishlarini olib borish, topografik xaritalarini loyihalashda kompyuter texnologiyalari imkoniyatlarini qo'llash, hamda hisobotlarni shakillantirishda qulaylik yaratadi.

Monitoring va baholash:

- oraliq sertifikatlashtirishni o'tkazishda quyidagi qoidalarga rioya qilish kerak:
- kuzatish malumotlarini qayd qilish daftarchalari bilan ishlash;
- amaliyot rahbarlari tomonidan otryad ishiga yakuniy baho berish;
- amaliyot uchun differensial kredit nazariy ta'lim kreditlariga tenglashtiriladi va amaliyotdan keyingi semestrdagi talabalarning umumiy yutuqlarini umumlashtirishda hisobga olinadi;
- malakaviy amaliyot dasturini uzrli sababsiz tugatmagan yoki qoniqarsiz baho olgan talabalar universitet talabalarning bilimini baholash to'g'risidagi nizomda belgilangan tartibda akademik qarzlari borligi sababli kursga qoldiriladi.

Malakaviy amaliyotning maqsadi va vazifalari.

Talabalar unversitetda olgan nazariy va amaliy bilimlarini mustahkamlash, kengaytirish va chuqurlashtirish, amalda, (ta'lim-tarbiya jarayonida) har tomonlama qo'llashga o'rganish.

- Talabalarni joylarda ma'lum topografik xaritalar bilan ishlashga o'rgatish (qayerdaligini oson topa olishi, masofalarni, balandliklarni xarita miqyosiga asoslanib hisoblab chiqish, topoxaritalarni o'qiy olish);
- Gidrometeorologik kuzatish ishlari, ularga qo`yilgan talablar va kuzatish usullari bilan tashish;
- Amaliyot maydonida ishlatiladigan gidrometeorologik asboblar bilan tanashish;
- dala materiallarini kameral qayta ishlash va hisobotni tayyorlash;
- dala tadqiqotlari natijalari bo'yicha hisobotni himoya qilish.

Geologiyadan malakaviy amaliyotining mazmuni.

Malakaviy amaliyotni olib borish jarayonida talabalar: amaliyot jarayonlariga tayyorgarlik ko'rish va tashkillashtirish, amaliyot obiektlarini tanlash hamda dastlabki o'rganish, olingan nazariy bilimlarni qo'llagan holda tadqiqotlar olib borish, amaliyot joylashuv maydonlarini o'rganish, kuzatuv, tahliliy ishlarini olib borish. Kuzatuv o'lchov va tadqiqot qurilmalari bilan tanishish hamda qo'llash bo'yicha ko'nikmalar hosil qilish.

Tashkilot jamoasi hamda guruh a'zolari bilan ma'naviy-marifiy tadbirlarni tashkillashtirish va o'tkazish, turli jamoat tadbirlarda faol qatnashish.

Malakaviy amaliyot jarayonida hujjatlar va kundaliklarni yuritish, xarita loyihalarini yaratish, hisobotlarni rasniylashtirish ishlarini olib borish

Ma'naviy – ahloqiy ishlar bo'yicha

Amaliyot davrida har bir talaba jamoat orasida tashkilotchilik malakasini sinab ko'rishi va ma'naviy va ma'rifiy ishlar bo'yicha quyidagi tadbirlarni amalga oshirishlari lozim:

- O'zbekiston Respublikasining ichki va tashqi siyosatiga oid masalalarni to'g'ri baholay olishi va tushuntira olishi;
- ma'naviy va ma'rifiy sohada guruh bilan ishlay olishi;
- jamoat orasida muloqot o'tkaza olish qobiliyati;
- jamoat orasida tarbiyaviy namuna ko'rsata olishi;

Malakaviy amaliyot boshlanishidan oldin talaba quyidagilarga tayyor bo'lishi lozim:

a) ma'naviy va ma'rifiy, ommaviy va tarbiyaviy ishlar bo'yicha amaliyot o'tiladigan tashkilot tajribasini o'rganish;

b) amaliyotchi talaba shaxsan o'zi ma'naviy va ma'rifiy, tarbiyaviy ishlarini o'tkaza olish ko'nikmasiga ega bo'lishi lozim.

Malakaviy amaliyotni tashkil qilish va o'tkazish.

Gidrometeorologik tadqiqotning dala usullari bo'yicha malakaviy amaliyotida quyidagi texnologiyalar qo'llaniladi:

Birinchi bosqichda:

- Tayyorgarlik;
- amaliyot maydonining geologik tuzilishi va holati bo'yicha kirish ma'ruzasi;
- xavfsizlik texnikasi bo'yicha brifinglar o'tkazish, dala tibbiy jamlanmasini to'ldirish;
- o`rganish marshrutlarini aniqlash.

Ikkinchi bosqichda:

- dala materiallarini kameral qayta ishlash (kundaliklarni to'ldirish, olingan namunalar ta'riflash, fotosuratlar va boshqalarni tayyorlash);
- hisobot yozish;
- amaliyot hisobotini himoya qilish.

Uchinchi bosqichda:

- Mustaqil ta'lim mavzulari bo'yicha vazifalarni bajarish.

Amaliyotchi talabalarning vazifalari:

- Amaliyot ob'ektlari bilan tanishish va ob'ektining meteorologik xususiyatlari bilan tanishish;
- Havo haroratini sutkalik o'zgarishini o'rganish;
- Havo bosimining sutkalik o'zgarishini o'rganish;
- Havo namligini sutkalik o'zgarishini o'rganish;
- Aktinometrik kuzatish ishlarini olib borish;
- Shamol yo'nalishini o'rganish va shamollar gulini chizish;
- Meteorologik elementlarning maksimal va minimal tebranishlarini o'rganish;
- Tuproq va yer osti suvlarining haroratini o'lchash ishlarini bajarish;
- Meteorologik radiolaktor ishlash prinsiplari bilan tanishish;
- Kattaqo'rg'on suv ombori atrofidagi suv ob'ektlari bilan tanishish va ularda gidrografik tadqiqotlar o'tqazish;
- Daryo uchastkasida suv sarfini o'lchash;
- Buloqlar suv rejimini o'rganish;
- professional dasturlardan foydalangan holda kompyuterda ishlash usullarini bilish;

Amaliyot bo'yicha talabalar hisobotini namunaviy shakli va mazmuni.

- yumshoq karton muqovada A4 formatida (rasmlardan tashqari) qo'lda yozilgan matn hajmi 15-25 bet;
- maydonlar: yuqori - 2 sm, pastki - 2 sm, chap - 3 sm, o'ng - 1,5 sm;
- sahifaning o'ng tomonida, 2-sahifadan boshlab arab raqamlari bilan raqamlash;
- grafik ilovalar qo'lda kalta yoki diagramma qog'ozida bajariladi;
- hisobotning jadvalli ilovalari qo'lda tuziladi;
- umumiy qabul qilinganlardan tashqari so'zlarni qisqartirishga yo'l qo'yilmaydi;
- matndagi illyustratsiyalar (fotosuratlar, chizmalar, diagrammalar, chizmalar va boshqalar) chizmalar deb ataladi va tushuntirish matni bo'lgan bo'limda arab raqamlari bilan ketma-ket belgilanadi;
- jadvallar, matnli ilovalar va hisobot hujjatlari umumiy raqamlashtirishga kiritiladi;
- foydalanilgan manbalar ro'yxati hisobotni tayyorlashda foydalanilgan barcha qo'lyozma (zaxira) va nashr etilgan materiallar, shuningdek, alifbo tartibida veb-saytlarga havolalarni o'z ichiga oladi;
- tinglovchilar tomonidan imzolangan va amaliyot rahbarlarining imzolari bilan tasdiqlangan dala kundaliklari;
- amaliyot dasturida ko'rsatilgan ro'yxat bo'yicha dala materiallari.

Hisobotga quyidagilar ilova qilinadi:

- tinglovchilar tomonidan imzolangan va amaliyot rahbarlarining imzolari bilan tasdiqlangan dala kundaliklari;
- amaliyot dasturida ko'rsatilgan ro'yxat bo'yicha dala materiallari. Barcha hujjatlar fayllarda arxivlanishi kerak.

Umumiy xulosa

- Amaliyot talabaga bo'lg'usi mutaxasisga nima berdi.
- Amaliyot mazmuni tashkil qilishni uslubiy ta'minoti va takomillashtirish bo'yicha takliflar.
- Sana va talaba imzosi.

MALAKAVIY AMALIYOT REJASI

№	Bajariladigan ishlari.	Soat
1.	Amaliyotga tayyorgarlik. Amaliyotning boshlanishiga bag'ishlangan yig'ilish (konferensiya o'tkazish)	2
2.	Amaliyot marshrutlari va texnika xavsizlik qoidalari bilan tanishish. Dala amaliyoti kundaligini tutishni bilish. Marshrut yo'nalishlarini tavsiflashni, rasmlar chizishni, namunalar olishni o'rganish	2
3.	Talabalarning mashg'ulot maydoniga kelishi. Tanishayotgan hudud haqida umumiy ma'ruzani tinglash	4
4.	O`rta Zarafshon havzasining tabiiy geografik sharoitlari bilan tanishish	4
5.	Samarqand viloyatidagi gidrometeorologik stansiya va postlar bilan tanishish	6

	(ishlash jarayonlari, kuzatish qayta ishlash jamlash, yuborish va boshqalar)	
6.	Malakaviy amaliyot bo'yicha belgilangan tartibda hisobotlarni rasmiylashtish. Hisobotlarni himoya qilish	6
	Jami:	**24**
	Mustaqil ta'lim mavzulari:	
1.	O'zbekistonda gidrometeorologiya xizmatining shakllanish va rivojlanish bosqichlari.	4
2.	O'zbekistonda amalga oshirilgan meteorologik va gidrologiktadqiqotlar	4
3.	Samarqand viloyatining tabiiy geografik o`rniga umumiy tavsif berish	4
4.	Zarafshon daryosining gidrografiyasini yoritish	4
5.	Kattaqo`rg`on suv ombori	4
6.	O`rta Zarafshon havzasidagi kichik daryolar va soylar	4
7.	Atmosfera yog`inlari va ularning turlari	4
8.	Bulutlar va ularning turlari	4
9.	Omonqo`ton havzasining meteorologik sharoitlari	4
	Jami:	**36**

TALABALAR MALAKAVIY AMALIYOTI DAVRIDAGI FAOLIYATINI BAHOLASH ME'ZONI

Ishlab chiqarish malakaviy amaliyotdan talabalar bilimini baholash "Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetida ta'limning kredit tizimi sharoitlarida talabalar bilimini nazorat qilish tartibi va baholash mezonlari to'g'risida yo'riqnoma"ga asosan amalga oshiriladi.

T/r	Amaliyotda bajariladigan ishlar	Baho
1	Topshiriqlarni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;	5
2	Amaliyot bo'yicha mavzu materiallarning nazariy va amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;	
3	Amaliyot materiallari doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;	
4	Berilgan savollarga aniq lo'nda javob bera olsa;	
5	Konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;	
6	Matn bo'yicha rasmlar to'liq va aniq keltirilgan bo'lsa;	
7	Fanga tegishli qonunlar va boshqa meyoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;	
8	Fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ihniy maqola chop ettirgan bo'lsa;	
9	Tarixiy jarayonlarni sharhlay bilsa;	
10	Amaliyotning mohiyati va mazmunini tushungan, amaliyotdagi mavzulami bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;	
	Yuqoridagi me'zonlar doirasida bajarilsa "5" a'lo baho	**5 baho**
1	Amaliyotning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;	4
2	Amaliyot bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlami dasturi doirasida bajarsa;	
3	Yig'ilgan manbalar bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;	
4	Amaliyot bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;	
5	Fanga tegishli qonunlar va boshqa meyoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.	
	Yuqoridagi me'zonlar doirasida bajarilsa "4" yaxshi baho	**4 baho**
1	Amaliyot haqida umumiy tushunchaga ega bo'lish;	3
2	Amaliyotdagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l	
3	Bayon qilish ravon bo'lmasa;	
4	Amaliyot bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;	
5	Yig'ilgan ma'lumotlar bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.	
	Yuqoridagi me'zonlar doirasida bajarilsa "3" qoniqarli baho	**3 baho**

1	Amaliyot bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;	2
2	Amaliyot bo'yicha mashg'ulotlarga doir hcch qanday tasawurga cga bo'lmasa;	
3	Amaliyot bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;	
4	Amaliyot bo'yicha matnda jiddiy xato va kamchiliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;	
5	Amaliyotga doir berilgan savollarga javob olinmasa va belgilangan tartib-qoidalariga rioya qilmasa.	
	Yuqoridagi me'zonlar doirasida bajarilsa "2" qoniqarsiz baho	**2 baho**

V. Amaliyotining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- geologik ma'lumotlarni mustaqil to'plash, dala va laboratoriya tadqiqotlari ko'nikmalarini ilmiy-tadqiqot faoliyatida qo'llash qobiliyati;
- ishlab chiqarish va texnologik faoliyat sohasida:
- fond, dala va laboratoriya geologik ma'lumotlarni to'plash, qayta ishlash, tahlil qilish va umumlashtirish usullarini amaliyotga tadbiq eta olish;
- o'rganilayotgan ob'ektda geologik kuzatuvlar o'tkazish va ularni hujjatlashtirishni amalga oshirish qobiliyati;
- ilmiy va ishlab chiqarish muammolarini hal qilishda geologik tadqiqotlar nazariyasi va usullari bo'yicha asosiy umumiy kasbiy bilimlarni amaliyotda qo'llash qobiliyati;
- zamonaviy dala va laboratoriya asbob-uskunalari va qurilmalarini (kasbiy tayyorgarlikka muvofiq) professional ekspluatatsiya qilish qobiliyati

VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

- ma'ruzalar; keys stadi, munozara
- interfaol keys-stadilar;
- diologik yondoshuv
- SWOT tahlili
- Wenn diagrammasi
- Bliz so`rov
- nilufar guli
- baliq skleti
- kim chaqqon
- blis so`rov
- blis test va boshqalar

VII. Kreditni olish uchun talablar:

Amaliyotga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, xisobot ishini topshirish

6.

Asosiy adabiyotlar:

1. Toshmuxamedov B.T. "Umumiy geologiya" darslik. — Toshkent; IMR, 2008, 351 b.
2. Juliev A.X., Chinikulov X. Umumiy geologiya. O'zMU. 2005.
3. Chinikulov X.Ch., Kushakov A.R., Xamidov E.E. Umumiy geologiya (mineral va tog' jinslarini o'rganish bo'yicha laboratoriya mashg'ulotlari . Toshkent, IMR, 2011.

Qo'shincha adabiyotlar:

1 Mirziyoev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash-yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi ma'ruza. 2016 yil 7 dekabr- Toshkent, O'zbekiston, 2017. 48-b.

2 Gorshkov G.P., Yakushova A.F. Obshaya geologiya, M., izd., MGU, 1973.

3 Juliev A.X., Soatov A., Yusu v R. Geologiya asoslari, «Universitet», 2000.

4 Qodirov M.X., Shoraxmedov Sh. Geologiyadan amaliy mashgulotlar. Toshkent, O'zbekiston, 1994.

5 Lebedeva N.B. Posobie dlya prakticheskix zanyatiy po obshey geologii. M., izd. MGU, 1986.

6 Pavlinov V.I., Mixaylov A.E., Kizevalter D.S. Posobie k laboratornom zanyatiyam obshey geologii. M., Nedra, 1988.

7 Umumiy geologiyadan dala o'quv amaliyoti bo'yicha metodik ko'rsatma. Toshkent, Universitet,

1992.
8 Shoraxmedov Sh. Umumi va tarixi obshey geologa. Toshkent, O'qituvchi, 1985.
9 Shoraxmedov Sh., Qodirov M.X. Umumiy va tarixiy geologiyadan laboratoriya mashg'ulotlari uchun qo'llanma. Toshkent, O'qituvchi, 1988.
www.Ziyo.net
www.gov.uz

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Mualliflari:	**Fan modul uchun mas'ullar**: **Normamatov Z.** Geologiya va gidrometeorologiya kafedrasi assistent o'qituvchisi. **Sattarov J.B.** Geologiya va gidrometeorologiya kafedrasi assistent o'qituvchisi. **Amirqulov M.** Geologiya va gidrometeorologiya kafedrasi assistent o'qituvchisi.
E-mail:	zhavhar@bk.ru
Tashkilot:	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
Taqrizchilar:	**Taqrizchilar:** **X.Jo'raqulov** – SamDU, "Geologiya va Gidrometrologiya" kafedrasi professori, geografiya fanlari nomzodi **Ashurov A.U.** – Regionalgeologiya DUK bosh geofizigi.

Mazkur dastur universitet o'quv-uslubiy Kengashining 2024-yil 24 avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Universitetning 2024-yil 16- avgustdagi 301-ij buyrug'i asosida fan dasturlari va mustaqil ta'lim topshiriqlarini ishlab chiqishga ma'sul ishchi guruhi:

Rais **Xaydarov S.A**

2-O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i: **S.M.Samadov**

Fakultet dekani **S.B. Abbasov**

Kafedra mudiri: **B.A.Meliyev**

Tuzuvchilar: **Z.Normamatov**
J.Sattarov
M.Amirqulov

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Geografiya va ekologiya fakulteti "Geologiya va gidrometeorologiya" kafedrasi ass. J.B.Sattarov tomonidan 60530300 – Geologiya ta'lim yo'nalishi talabalari uchun "Malakaviy amaliyot dasturi " fanidan fan dasturiga

TAQRIZ

Mazkur fan dasturni tuzishda 60530300- Geologiya ta'lim yo'nalishi uchun ishlab chiqilgan malaka talabi asos qilib olingan. **"Malakaviy amaliyot dasturi "** o'quv kursi o'quv jarayonida geologiyaga doir bilimlarni umumlashtirish, mazkur fanning dolzarb muammolarini aniqlash va ularni hal etish yo'llari bo'yicha bilim va ko`nikmalarni shakllantirishga qaratilgan. Shuningdek, o'quv fanining maqsadi va vazifalari, fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakasiga qo'yiladigan talablar keltirilgan. **"Malakaviy amaliyot dasturi "** fani bo`yicha har bir mavzuga annotatsiya, fanning mazmuni va vazifasi, amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar, mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular, Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar), Ta'lim texnologiyalari va metodlari hamda Kreditni olish uchun talablar, asosiy va qo`shimcha adabiyotlar ro`yxati berilgan.

Mazkur dastur 2024 yilda ishlab chiqilgan malaka talablari asosida 60530300 – Geologiya yo'nalishi talabalari uchun tuzilgan "Malakaviy amaliyot" dasturida malakaviy amaliyotga jami 31 kredit ajratilgan bo'lib, yillar davomida ketma-ketlikda 1-kursda (4 kredit) 3 hafta, 2-kursda (6 kredit) 4 hafta, 3-kursda (6 kredit) 4 hafta, 4-kursda (15 kredit) 9-hafta o'tilishi rejalashtirlgan.

Dasturni tuzishda geologiya yo`nalishi uchun ishlab chiqilgan malaka talablari asosida fan dasturi ishlab chiqish va tadbiq etish tartibiga rioya qilingan.

"Malakaviy amaliyot dasturi " o'quv dasturi OTM uchun geologiya yo'nalishi uchun me'yoriy-uslubiy hujjat hisoblanib, mazkur fan bo'yicha ishchi dasturni ishlab chiqish va rasmiylashtirishda namunaviy fan dasturi sifatida qo'llaniladi hamda tegishli fan bo'yicha ta'lim-tarbiya jaryonini tashkil etish va o'tkazilishiga qo'yiladigan talablarni belgilaydi.

"Geologiya va gidrometeorologiya" kafedrasi assistenti, Z.Normamatov, J.B.Sattarov, M.Amirqulovlar tomonidan tuzilgan ushbu dastur belgilangan tartibga mos keladi va undan

SamDU, "Geologiya va gidrometeorologiya" kafedrasi pofessori: **X.Jo'raqulov**

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Geografiya va ekologiya fakulteti "Geologiya va gidrometeorologiya" kafedrasi ass. J.B.Sattarov tomonidan 60530300 – Geologiya ta'lim yo'nalishi talabalari uchun "Malakaviy amaliyot dasturi " fanidan fan dasturiga

TAQRIZ

Mazkur fan dasturni tuzishda 60530300- Geologiya ta'lim yo'nalishi uchun ishlab chiqilgan malaka talabi asos qilib olingan. **"Malakaviy amaliyot dasturi "** o'quv kursi o'quv jarayonida geologiyaga doir bilimlarni umumlashtirish, mazkur fanning dolzarb muammolarini aniqlash va ularni hal etish yo'llari bo'yicha bilim va ko`nikmalarni shakllantirishga qaratilgan. Shuningdek, o'quv fanining maqsadi va vazifalari, fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakasiga qo'yiladigan talablar keltirilgan. **"Malakaviy amaliyot dasturi "** fani bo`yicha har bir mavzuga annotatsiya, fanning mazmuni va vazifasi, amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar, mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular, Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar), Ta'lim texnologiyalari va metodlari hamda Kreditni olish uchun talablar, asosiy va qo`shimcha adabiyotlar ro`yxati berilgan.

Mazkur dastur 2024 yilda ishlab chiqilgan malaka talablari asosida 60530300 – Geologiya yo'nalishi talabalari uchun tuzilgan "Malakaviy amaliyot" dasturida malakaviy amaliyotga jami 31 kredit ajratilgan bo'lib, yillar davomida ketma-ketlikda 1-kursda (4 kredit) 3 hafta, 2-kursda (6 kredit) 4 hafta, 3-kursda (6 kredit) 4 hafta, 4-kursda (15 kredit) 9-hafta o'tilishi rejalashtirlgan.

Dasturni tuzishda geologiya yo`nalishi uchun ishlab chiqilgan malaka talablari asosida fan dasturi ishlab chiqish va tadbiq etish tartibiga rioya qilingan.

"Malakaviy amaliyot dasturi " o'quv dasturi OTM uchun geologiya yo'nalishi uchun me'yoriy-uslubiy hujjat hisoblanib, mazkur fan bo'yicha ishchi dasturni ishlab chiqish va rasmiylashtirishda namunaviy fan dasturi sifatida qo'llaniladi hamda tegishli fan bo'yicha ta'lim-tarbiya jaryonini tashkil etish va o'tkazilishiga qo'yiladigan talablarni belgilaydi.

"Geologiya va gidrometeorologiya" kafedrasi assistenti, Z.Normamatov, J.B.Sattarov, M.Amirqulovlar tomonidan tuzilgan ushbu dastur belgilangan tartibga mos keladi va undan o'quv-jarayoniga foydalanish mumkin.

"Regionalgeologiya" DUK
Bosh geofizigi **A.U. Ashurov**